

Varde
Kommune

VETERANCENTRET

Undervisningsmateriale til dansk i 5.- 6. kl.

Når forældres arbejde er at være soldater

Introduktion til læreren

Materialet kan anvendes i danskundervisningen i 5.- 6. kl. Den faglige dimension i forløbet er selvfortællingen og digtet. Forud for arbejdet med de nedenstående elevtekster vil en introduktion til, hvad selvfortællinger er, være oplagt. Der kan eventuelt som fælles forarbejde arbejdes med serien "Min historie" fra Dan sklærerforeningen, hvor forskellige forfattere har skrevet egne selvfortællinger om barndom- og ungdomsliv fx "Langhårsfrisur" af Kim Fupz Aakeson; eller uddrag fra bogen som fælles forarbejde til, hvad en selvfortælling er.

Materialet består af tekster i form af fortællinger, som er skrevet af to unge Iben og Frederik, som er børn af soldater. Teksterne kan anvendes som fælles tekster, det er dog i elevdelen vurderet, som tekster eleverne selv læser individuelt eller sammen med makker/gruppe. Elevdelens opgaver er todelte med en del, hvor eleverne selv skal skrive egne selvfortællinger og et digt/rap, som Frederiks digt. Det vil være en oplagt mulighed at samtale med eleverne om genretrækkene for et digt og en rap. En vigtig part af opgaverne er, at eleverne deler deres fortællinger med hinanden og kommer i samtale om, hvad der er/har været betydningsfuldt for dem hidtil i deres liv.

Varighed: 3 - 4 lektioner.

Fælles Mål - Dansk efter 6. kl.

Kompetenceområde: Læsning

Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge.

Færdigheds- og vidensområder og mål / Forberedelse

- Eleven kan sammenholde teksters formål og indhold med læseformål.
- Eleven har viden om teksters formål og om læseformål.

Kompetenceområde: Fremstilling

Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer.

Færdigheds- og vidensområder og -mål / Planlægning

- Eleven kan tilrettelægge processer til fremstilling af faglige produkter alene og i samarbejde med andre.
- Eleven har viden om fremstillingsprocesser.

Elevdel

Introduktion til eleverne

Nedenstående er der to fortællinger, som handler om Frederik og Iben, som begge har forældre og søskende, som arbejder som soldater. Udover fortællingen har Frederik skrevet et digt om, hvordan han oplevede det, da hans mor var udsendt, da han var 11 år. Iben har skrevet en kort faktatekst om sit liv, og har desuden skrevet en tekst, der fortæller om, hvordan hun har det efter, at hendes far har været udsendt.

Formålet med fortællingerne er at give jer viden om, hvordan børn og unge oplever det, når deres forældre er soldater og er udsendte som soldater til lande, som har behov for dansk hjælp.

Jeres opgave er

- At læse fortællingerne, digtet og interviewet
- At lave opgaverne, som hører til hver fortælling
- At samtale med jeres makker/gruppe om fortællingerne og dele jeres egne oplevelser med makker/gruppe

Tekst 1: Frederiks fortælling

Hvordan er det egentlig, når ens forældre er soldater og skal udsendes på mission eller rejser i forbindelse med jobbet som soldat?

Herunder kan du læse om Frederik og hans fortælling om sin barndom som barn af en soldat. Endelig kan du læse det digt, som Frederik skrev i 9. kl. om noget, der har haft stor betydning i hans liv.

Din opgave

- Du skal læse Frederiks fortælling alene eller sammen med makker – derefter skal du sammen med en makker/ gruppe samtale om teksten og finde fire ting, der fortæller noget om at være barn af soldater.
- Du skal læse Frederiks digt – skriv 3-4 linjer hurtigskrivning om, hvad digtet handler om.
- Del dine tanker om digtet med en makker/gruppe. Du skal nu selv skrive en fortælling om noget betydningsfuldt i dit liv. Din opgave kan være, at du skriver det som en faktatekst som Frederik - eller du kan vælge at skrive den som en selvfortælling, hvor du blander fakta og fiktion. Det er vigtigt, at du tager hensyn til genretrækkene for et digt eller rap:

Du skal lave en af de nedenstående opgaver:

1. Min selvfortælling - noget som har haft en stor betydning i mit liv som tekst
2. Min selvfortælling – enten som et digt eller en rap

Frederiks fortælling

Frederiks forældre og bonusstorebror er soldater og gennem hele sin barndom, har Frederik i perioder måtte undvære enten sin mor, far eller sin bonusstorebror, når de har været udsendt som soldater i store dele af verden.

Perioderne, hvor forældrene har været udsendt, har varieret fra kortere rejser til længere udsendelser op til fem måneder. Da Frederik var mellem fire og otte år rejste hans mor rigtig meget, fordi hun havde et særligt job i Forsvaret. De kortere ture har bestået af kurser, konferencer og møder rundt omkring i hele verden. Frederiks bonusstorebror, som jo også er soldat, har været udsendt fem gange indtil videre. Han har været i Afghanistan, Kuwait og Irak.

Udsendelserne har betydet, at det ikke altid har været muligt for familien at være samlet til forskellige begivenheder i Frederiks og familiens liv – fx Frederiks fødselsdage. Jo ældre Frederik er blevet, jo bedre forstår han, at det kan være farligt at være udsendt som soldat på missioner rundt om i verdens brændpunkter. Savnet af sin mor, sin far og sin storebror føles også anderledes og værre for Frederik som teenager, end da han var yngre.

I 9. klasse, hvor Frederik er 15 år, får han i dansk den opgave, at han skal skrive et digt om noget, som har og har haft stor betydning i hans liv. Da Frederik sidder med opgaven med at skrive digtet hjemme, får han og hans mor en samtale om opgaven og dens indhold. Frederik fortæller sin mor, at klassekammeraterne skriver om deres sportsinteresser, kæledyr mv. Men Frederik fortæller sin mor, at han vil skrive om dengang, da hun var udsendt fire måneder til Afghanistan, hvor Frederik var 11 år gammel. Det falder ikke Frederik svært at skrive; han har meget på hjertet og digtet bliver skrevet færdigt på relativ kort tid.

I Frederiks familie er de meget opmærksomme på hinanden og taler meget sammen om, hvad de laver, og hvordan de har det – også om de svære ting. Alligevel bliver Frederiks mor overrasket over, at Frederik har haft det sådan, når hun har været udsendt.

Her kan du se, hvornår/hvortil/hvem og hvor længe Frederiks familie har været udsendt

Årstal	Familiemedlem udsendt	Antal uger / måneder	Land	Frederiks alder
2004	Mor	6 uger	Litauen	2 år
2006 til 2010	Mor	Mange korte rejser	Europa, USA og især Irak og Afghanistan	4-8 år
2007	Storebror	3 mdr.	Irak	5 år
2010	Far	5 mdr.	Libanon	8 år
2012	Storebror	2 x 3 mdr.	Afghanistan	10 år
2013	Mor	4 mdr.	Afghanistan	11 år
2013	Storebror	2 mdr.	Afghanistan	11 år
2015	Storebror	3 mdr.	Kuwait	13 år
2018	Mor	2 mdr.	Litauen	16 år

Frederiks digt

Min barndom,
fuld af frygt,
et afsavn så stort,
hos mor har jeg det trygt.

En hverdag i frygt,
en mor i uniform,
En familie i krig,
min frygt er enorm.

En dag med gaver,
en fødselsdag uden mor,
en dag med far,
en dag uden bror.

4 måneder i Afghanistan,
det gør ondt i mit hjerte,
jeg tænker på dig,
det er den største smerte.

Frederik Mangor Madsen, november 2017

Tekst 2: Ibens fortælling

Hvordan opleves det, når ens forældre er soldater og har været udsendt på mission eller rejser i forbindelse med jobbet som soldat? Hvordan opleves tiden, mens udsendelsen står på, og hvordan opleves den, når forælderen er hjemme igen? Nedenstående kan du læse om Iben på 16 år og hendes fortælling om, da hendes far var udsendt, da Iben var 12 år. Du kan også læse om, hvilken betydning udsendelsen har for Iben fire år efter.

- **Din opgave**

Du skal læse Ibens fortælling alene eller sammen med en makker – derefter skal du sammen med en makker/gruppe samtale om teksten og finde steder, der fortæller om, hvordan Iben og hendes familie havde det, mens faderen var udsendt.

- Du skal skrive 3 spørgsmål til Iben, som du ville have stillet hende, hvis hun sad ved siden af dig. Du skal beskrive, hvorfor det netop er de spørgsmål, som du gerne vil have svar på.
- Del dine spørgsmål med en makker/gruppe og prøv at svare på hinandens spørgsmål, som I ville stille til Iben.

- Notér: Find 2 steder i teksten, som fortæller om tiden efter faderens udsendelse og skriv disse ned. Hvad tror du, der har gjort, at Iben ikke tænker på sin fars udsendelse længere?

Nu skal du selv skrive en fortælling om noget betydningsfuldt i dit liv.

Din opgave til Ibens fortælling kan være, at du skriver din selvfortælling som en faktatekst som Frederik.

Du skal lave en af de nedenstående opgaver, og husk det er vigtigt, at du tager hensyn til genretrækkene for et digt eller rap:

- Min selvfortælling - noget som har haft en stor betydning i mit liv som tekst
- Min selvfortælling – enten som et digt eller en rap

Ibens fortælling: "Tilbageblik på den tid, hvor jeg savnede min far"

"Når jeg i dag tænker tilbage på den tid, hvor min far var udsendt, så husker jeg det som en meget speciel tid. En tid hvor alle følelserne sad uden på tøjet og mest af alt, en tid hvor min familie var meget skrøbelig. Vi skulle lære at få en hverdag op at køre uden den person, vi elskede allermest. I starten var det svært. Savnet til min far var stort, og jeg glædede mig hver dag, til han kom hjem. Men som tiden gik, blev det bedre.

I dag, 4 år efter han kom hjem, tænker jeg næsten ikke på det mere. Selvom det var noget der fyldte rigtig meget dengang, så mærker jeg ikke noget til det i min familie længere, og vi er sammen kommet videre."

Skrevet af: Iben Mølskov Bech, foråret 2020

Fakta om Iben

Min far har været udsendt mange gange, til mange forskellige steder. Men den seneste udsendelse han var på (som også var den, jeg skrev om) var til Kuwait. Han var dernede i ca. 3 måneder, hvor hans funktion var at sørge for, at flyene var klar til at tage afsted og gøre det, de nu skulle over ISIS.

Jeg var lige fyldt 12, da han tog afsted, og nu er jeg 16.

Interview med Iben

Interview med Iben Mølskov Bech juni 2020

Hvad var det, der gjorde tiden speciel, da din far var udsendt?

Hverdagen var anderledes, fordi han ikke var der. Det var kun min mor, min storebror og mig. Han var der ikke til at køre mig til sport. Han manglede også om aftenen, når vi skulle sige godnat og kramme.

Hvordan oplevede du, at følelserne sad uden på tøjet? Var det, når du var sammen med kammerater i skolen/fritiden, sammen med familien eller i helt andre situationer?

Jeg kan især huske den første aften, lige efter vi havde kørt ham i lufthavnen. Mens vi spiste, så begyndte jeg at græde ud af det blå.

Jeg var mere følsom i den periode. Hvis nogen sagde noget til mig i skolen, så tog jeg det, de sagde, mere ind. Blev mere ked af det. Der skulle ikke så meget til at gøre mig ked af det.

Kan du beskrive, hvordan din familie var skrøbelig? Følelsesmæssigt?

Derhjemme var det lidt det samme. Hvis vi nu blev uvenner – ikke at vi blev det så tit – så blev vi mere kede af det bagefter. Det ramte ligesom hårdere.

Heldigvis var vi gode til at snakke om det bagefter.

Hvad gjorde du, når savnet til din far var for stort? Hvorfor blev savnet bedre, da der var gået noget tid?

Du ved, soldaterne har et navneskilt på – sådan et havde jeg fået med min fars navn på. Når jeg savnede ham, klemte jeg det, og så var det lidt som om, at jeg var sammen med ham.

Vi kunne også tale med ham på en skærm – det hjalp også.

Jeg savnede ham mest i starten. Så var det som om, savnet blev mindre, måske fordi vi fandt en rytme derhjemme? Det sidst stykke tid savnede jeg ham igen mere. Jeg tror, det var fordi jeg vidste, at han snart kom hjem.

Da din far kom hjem igen, hvordan ændredes jeres hverdag? Blev det den samme, som før han var udsendt, eller blev det en anden hverdag?

Lige da han kom hjem, satte vi mere pris på hinandens selskab. Når vi havde spist aftensmad, blev vi siddende og snakkede bagefter. Vi blev mere opmærksomme på at snakke sammen. Det er vi stadig, men det var mest i de første år efter, han var af sted.

Hvorfor tror du, at du 4 år efter ikke længere mærker noget til, at din var udsendt?

Jeg ved det ikke – måske fordi det er længe siden? Det har ikke så stor betydning mere. Det rører mig ikke mere.

Jeg var i børnegruppe sammen med andre børn, hvis forældre har været udsendt, ca. et halvt år efter han havde været af sted. Jeg tror, det var godt for mig at møde andre børn, der også havde prøvet at savne deres forældre, fordi forældrene var væk.

Lige da han var udsendt, var det ikke sjovt, men nu jeg glad for, at han har været af sted. Nu synes jeg, min fars arbejde er sejt og spændende. Jeg er stolt af ham, at han har gjort

noget for landet. Det er noget særligt for mig at kunne sige, at min far er i Flyvevåbnet.

Det er nærmest som om, at det er lettere at have savnet ham, fordi han laver noget sejt.

Hvordan er din familie kommet videre – har I gjort noget særligt sammen?

De første uger efter min far kom hjem, lavede vi en masse ting sammen. Vi tog i Lalandia og sådan noget. Så begyndte hverdagen igen. Han begyndte at arbejde og vi gik i skole - og alting blev mere normalt derhjemme. Nu fylder hans udsendelse ikke mere.

Min storebror, som var 14 år, da min far var udsendt, vil gerne være pilot. Han er nu 19 år. Han har meldt sig som værnepligtig og er lige begyndt i Karup. Det er lidt sjovt at tænke på. Jeg skal ikke i Forsvaret, det er ikke noget for mig.

På næste side kan du se, hvornår, hvortil og hvor længe Ibens far har været udsendt.

Ibens fars udsendelser

- Balkan Air Operations, 1998-2001: udsendt 3 gange, udsendelsesperioder på ca. 2 mdr. ad gangen
- Sarajevo, 1999: udsendt i 1 mdr.
- Operation Enduring Freedom, Kirgisien, 2002: udsendt i ca. 4 mdr.
- Kuwait, 2015: udsendt i 4 mdr.
- Derudover har han været på længerevarende øvelser i USA, England, Holland, Portugal, Polen, Sverige, Frankrig, Tjekkiet og Norge: Disse har typisk været af 3-4 ugers varighed